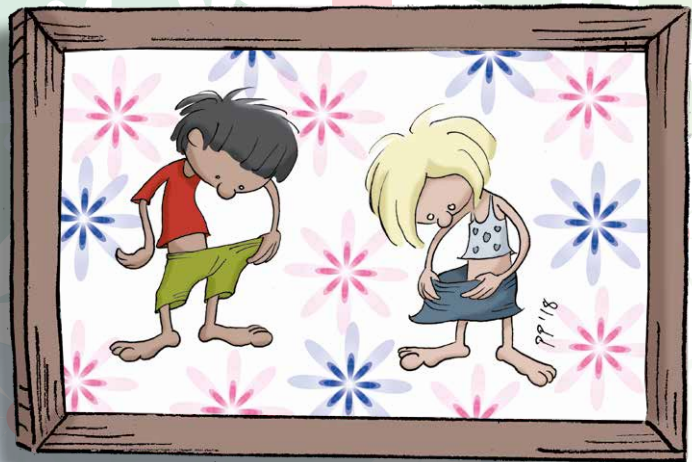
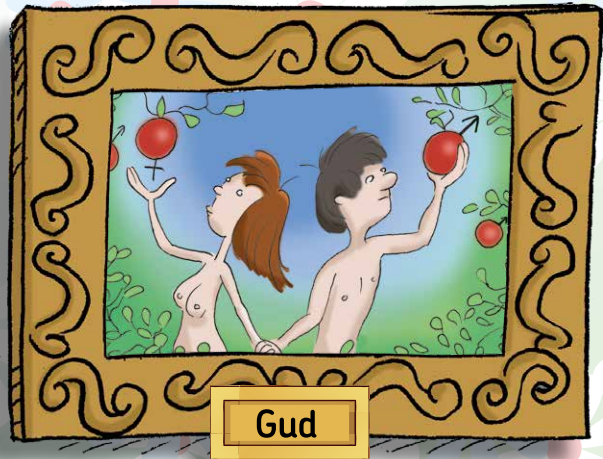
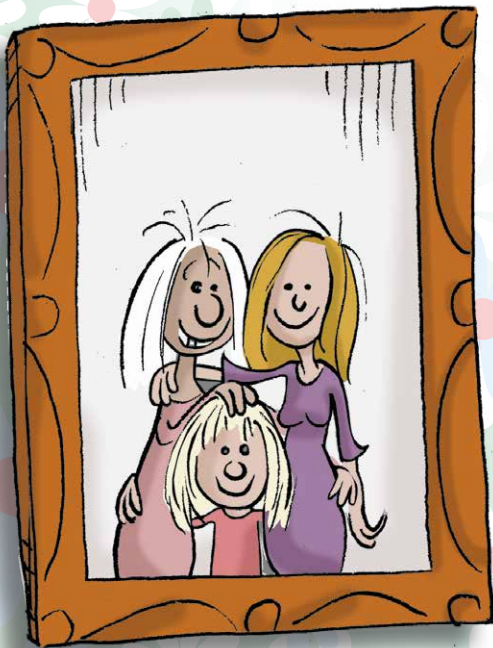




Skabt køn

- med grænser og relationer



Skabt køn - med grænser og relationer

(Der er udarbejdet lignende materiale til børneledere i klub og kirke)

Som ledere ønsker vi at videregive sunde værdier til børn og juniorer, der gør dem i stand til at møde livets mange udfordringer og glæder med nysgerrighed, selvværd og frimodighed. Det gælder ikke mindst ift. deres krop, seksualitet og kønsidentitet i en tid, hvor rammer og grænser udviskes mere og mere i samfundet og lægges over til den enkelte at definere. Derfor ønsker vi at sætte emnet på dagsordenen i klub og kirke, sammen med børn og juniorer. Vi vil gerne bidrage til, at du som ansvarlig leder, kan hjælpe dem til at forholde sig til deres seksualitet og kønsidentitet - også ud fra Bibelens ord.

Nogle emner om seksualitet og kønsidentitet hører til i hjemmet, andre i skolen og andre igen i kirkens børne- og juniorklub. Mange forældre synes, med rette, at dette er svært, og mange klubledere synes, det er så vanskeligt, at man helt udelukker emnerne. Hvordan taler vi med børnene om seksualitet og kønsidentitet på en tydelig og naturlig måde, som bekræfter en sund seksualitet og en identitet som dreng eller pige? Hvordan lærer vi dem respekt overfor dem, som oplever sig anderledes eller mener noget andet? Vi tror, at kirkens børne- og juniorarbejde kan være et supplement til de øvrige steder, hvor emnerne tages op. Vi tror, at børn og juniorer kan finde hjælp hos kirkens voksne, som de fx møder i dit klubarbejde. Derfor er materialet udviklet, for at klæde dig på til opgaven.

Materialet indeholder 4 temaer med følgende indhold:

1. Skabt i Guds billede
2. Skabt som mand og kvinde
3. Pas på dig selv og andre
4. Mig og min familie

Emnerne er ikke afhængige af hinanden, men kan tages op løbende og i den rækkefølge, som du ønsker. De kan tages i sammenhæng eller spredes ud over længere tid. Måske vil det være oplagt at tage fat på emnet i kirkens klub i uge 6 (sex), da der denne uge er fokus på børn og seksualitet i medierne. Det er ugen, hvor mange skoler har fokus på sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, der er obligatoriske emner, som skal behandles i folkeskolen.

Formålet med materialet er at klæde dig godt på, så du tør tage emnerne op og sætte dialogen i gang. Hvis vi ikke tager emnerne op, så møder vi dem alligevel, da de ofte opstår gennem barnets spontane spørgsmål om seksualitet. Dette kan stille os ledere i en uventet udfordring, hvor vi har svært ved at finde ord for vores egne holdninger. Men tager vi emnet op, er vi som ledere på forkant, så vi tør gribe samtalen, når den opstår, fordi vi er forberedt. Derfor indeholder materialet inspiration og konkrete idéer til, hvordan I kan planlægge og strukturere aktiviteter og samtaler.

Emnerne er vanskelige. Derfor skal vi være opmærksomme på, at vi bevæger os rundt i emner, der kan kræve en større ekspertise, end vi selv kan yde. Vi

kan gennem børns tillid og åbenhed være vidne til eller høre noget, hvor vi ved, at dette skal der handles på, vel vidende, at vores egen visdom ikke slår til. Derfor skal vi være gode til at henvise til andre og lade børn og forældre gøre brug af evt. professionel hjælp.

Ligeledes skal vi være opmærksomme på, at emnerne kan være op imod tiden. I dag er der flere holdninger til, hvordan mennesket fx er skabt, at der findes flere køn end to, flere måder at være familie på osv. Lad os træde varsomt uden at forpurre, hvad Guds ord siger. Vi vil gerne opfordre til, at man i al ydmyghed vil tilgå emnerne med respekt for dem, der mener noget andet. Lad os møde børn og juniorer, der er oplært med andre holdninger, med forståelse, kærlighed og respekt.

Dette materiale er lavet til børneklubber (6 år - 3. klasse), juniorklubber (4.- 6. klasse) og de yngste i breakklubberne (4.-8. klasse). Det er en videreudvikling af undervisningsmaterialet "Jeg er køn" udarbejdet til skolebrug. Dette materiale er udgivet af: Indre Missions Ungdom, Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler, Indre Missions Familiearbejde, Foreningen af Kristne Friskoler, adamo-geva.dk, Børne- og ungdomsOase og Luthersk Missions Børn og Unge.

SÅDAN BRUGER DU HÆFTET

Materialets fornemmeste mål er at give inspiration. Du skal se de 4 samlinger, som inspiration til din egen forberedelse. Vælg selv, hvad du vil bruge til din målgruppe. Forbered dig i bøn og læs bibelteksterne, så teksten bliver vedkommende for dig selv.

Hvad er idéen med de enkelte elementer?

Tekst, pointer og ledertanker

Der er udvalgt en eller flere *bibeltekster*, der sætter fokus på dagens tema. Ud fra bibelteksten/-teksterne er der udvalgt tre *pointer*, som senere bliver forklaret. *Ledertanker* er spørgsmål til egen overvejelse og refleksion, så emnet og teksten bliver nærværende for dig selv, inden du skal formidle den.

Baggrund - emnet i tiden

Med *Emnet i tiden* ønsker, at du bliver klædt på som leder og får en faglig baggrund for dagens emne i forhold til den tid, vi lever i. Materialet er fra: Jeg er køn – Familieudgaven, og forfatteren er noteret. Få steder er der sket en redigering.

Teksten under lup

Teksten under lup er baggrundsstof for den/de udvalgte bibeltekst/tekster. Den kulturelle baggrund bliver forklaret og sat ind i en kontekst, og lederen bliver gjort opmærksom på særlige punkter, man skal være opmærksom på. Ligeledes bliver relevante ord forklaret.

Inspiration til tekstformidling

Der er forslag til en *icebreaker* - dette lægger op til emnet i form af en fysisk aktivitet, inden I går i gang med emnet. Det er målet, at deltagerne husker tre *pointer* efter hver samling. Det er op til

dig, hvor meget du vil dykke ned i pointerne afhængig af tid og målgruppe. Der er forskellige *aktiviteter* og måder, du kan illustrere pointen på. Efter forklaringen er der *spørgsmål til samtale* om det, I har hørt.

Bibelvers med aktivitet

Til hver samling er et *bibelvers*, som samler pointen i dagens tekst og forkyndelse. Lær det udenad i forbindelse med samlingen. Du får bla. idéer til, hvordan bibelverset kan leges ind med kroppen. Brug udklipsarket og giv deltagerne bibelverset med hjem.

Bøn og kreativitet

Der er formuleret en *bøn*, så du kan bede og takke sammen med deltagerne. Brug idéerne til kreative måder at bede på. Afslut med Fadervor. Der er også ideer til, hvordan man kan tage aktiviteten med hjem, så den kan leve videre i familien.

Sange

Vælg *sange* ud fra temaet fra egne sangbøger/sangudgivelser. Der er noteret søgeord, så sangene kan omhandle emnet.

Hjælpemidler

Til hver samling hører *hjælpemidler*, som printes og medbringes til samlingen.

Vi ønsker dig god fornøjelse!

Udarbejdet af:

Lis Højland Abildtrup, Børne- og UngdomsOase
Lissen M. Bendix Jensen, Danmarks Folkekirkelige Søndagsskoler

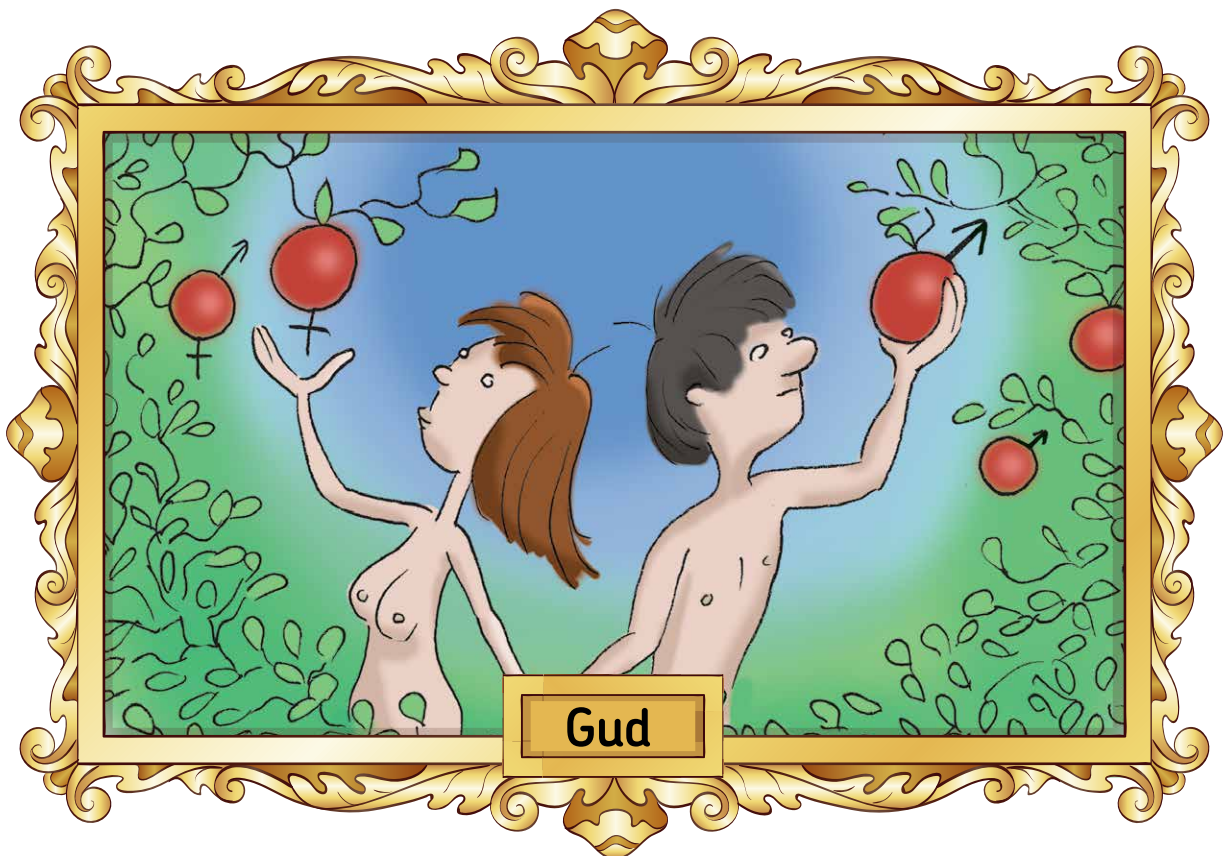
Har udgangspunkt i og er en videre bearbejdning af undervisningsmaterialet »Jeg er køn« www.jegerkøn.dk

Forfattere i det oprindelige materiale er:

Skabt som mand og kvinde: Jakob Munk Rosenlund
Kropsideal: Merete Holm Dalsgaard
Grænser: Lea Brogaard
Familieliv: Gitte Rasmussen



Skabt i Guds billede



Skabt i Guds billede



Bibeltekst
1 Mos 1,27.



Ledertanker

- Bibelen beskriver Gud, som skaberen og opretholderen af alt. Når du bombarderes af andre holdninger, hvad vælger du da selv at tro på?
- Hvad betyder det for dig, at være skabt i Guds billede?



Pointer

- Gud som skaberen.
- Skabt i Guds billede.
- Skabt værdifuldt.



Baggrund
- emnet i tiden

(Fra: *Jeg er køn – Familieudgaven af forfatter: Merete Holm Dalsgaard*)

Jeg er skabt værdifuld

Vi lever i en tid og kultur, hvor krop og udseende er genstand for stor opmærksomhed. For rigtig mange mennesker betyder det, at det er deres krop, udseende, kondition, muskelmasse og evne til at udnytte kroppens potentiale optimalt, der er i højsæde. Vores værdi som mennesker bliver i høj grad vurderet ud fra vores udseende og fysiske formåen.

Bibelen fortæller, at hvert eneste menneske er underfuldt skabt. Jeg er villet og elsket af Gud, og deri består min værdi. Uanset hvilke fejl og mangler min krop og mine evner måtte have.

Mig og min krop

Allerede fra børn er 4-5 år begynder de via rollelege at forholde sig til verden omkring - også når det gælder kroppen. De efterligner mor og far og måske de voksne fra børnehaven og TV.

Tidligt bliver drengen bevidst om, at det er sejt at have sixpack og pigen, at hun skal se godt ud. En dansk undersøgelse, SEXUS undersøgelsen 2019, viser at 13% (9% af mændene og 18% af kvinderne) af de unge mellem 15 og 24 år er utilfredse eller særdeles utilfredse med deres udseende. En anden undersøgelse fra 2013 foretaget blandt 9-12 årige viser, at tilfredsheden med egen krop er faldet markant siden 2008. Resultaterne

er måske sådan, fordi kropsbevidstheden og presset fra omgivelserne er blevet større.

Skabt unikt

Idealer er forestillinger om, hvordan noget bør være, og derfor er værd at stræbe efter. Et ideal anses for at være perfekt eller fuldkomment og kan i forhold til kroppen handle om, hvordan kroppen bør se ud.

Idealer skabes af det omkringliggende samfund, og det er nærliggende at antage, at de sociale medier og modeindustrien er stærkt medvirkende til at skabe idealer for kroppen.

Udgangspunktet for oplægget her er, at hvert enkelt menneske er skabt unikt, som det er, fordi det er sådan Gud ønsker det! Vi er alle forskellige og man kan derfor ikke sige, at én bestemt type krop er den perfekte, mest normale eller mest optimale. Denne norm står på mange måder i modsætning til tidens ideal om den perfekte krop, som præger børn og unges hverdag. Det perfekte er det nye normale på alle parametre - også når det gælder kroppen.

Trivsel og kropsglæde hænger sammen - det ydre og det indre hænger sammen. Undersøgelser viser, at hvis man er utilfreds med egen krop, trives man ofte dårligere generelt. Modsat - hvis man har det godt og trives med sig selv og i fællesskabet, er man ofte glade for sin krop.

En sund seksualitet bygger på et sundt selvværd, herunder dét at kunne elske sin egen krop.

Når vi italesætter, at vi alle er skabt og elsket, handler det om at hjælpe barnet til at se sig selv i Skaberens spejl.

I skaberens spejl

Børns primære spejl bliver let påvirket af det omgivende samfunds spejle i form af medier, reklamer, kammerater, som fokuserer på, hvad vi skal præstere frem for, hvad vi ER.

At se på sig selv med Skaberens øjne handler om at blive set på med kærlige og nådige øjne, som siger: "Du er underfuldt skabt".

Vi er alle skabt forskellige. Ikke to mennesker er ens. Vores forskellighed er fascinerende. Ingen kan alt, men alle kan noget. Men hvad så med dem, der er født blinde, døve eller lamme? Er de ikke elsket, ønsket og villet? Jo, for også de er skabt af Ham og i Hans billede. Selvom det kan være mere udfordrende for nogle end andre at elske egen krop, så er der noget særligt og et potentiale i enhver unik krop. Samtidig er det meget svært at forstå, hvorfor Gud ikke fjerner sygdom og handicap. Det er en del af det, at vi lever i en uperfekt verden, hvor smerte og lidelse findes. I kristendommen gives et håb og en støtte, fordi Gud ønsker at stå i smerten sammen med den lidende.

Kropsglæde under pres

Efterhånden som børnene blive ældre, bruger de også mere og mere tid på de sociale medier.

Med muligheden for at redigere i og lægge filtre over digitale fotos, er den perfekte krop alle vegne; på de sociale medier, i reklamerne, i modebranchen.

Hver dag møder børn og unge disse perfekte idealer for kroppen, som gerne vil fortælle dem, hvordan de bør se ud og, hvad de bør stræbe efter. Det kan være én af årsagerne til, at flere undersøgelser i dag peger på, at børn og unge i højere grad end tidligere føler, at de skal være perfekte og præstere det perfekte.

Undersøgelse fra Sex og Samfund viser, at 76% af unge fra 7.-9. klasse er nogenlunde eller meget tilfredse med deres krop. 82% af pigerne er dog utilfredse med mindst én ting ved deres krop. Vægt, lår og mave står højest på listen. Hos drengene er tallet en del lavere – 44% er utilfredse med noget ved deres krop og særligt vægt, mave og højde.

Kropsglæden er altså under pres, og derfor er det vigtigt at hjælpe børnene til at blive bevidste om egen krop og sundhed.

Hvis I vil fordybe jer mere i emnet se udbyende beskrivelse i undervisningsmateriale "Jeg er køn":

[Link til det fulde materiale](#)



Teksten under lup

- Bibelen fortæller, at Gud har skabt jorden og den rummer to skabelsesberetninger. Først skabelsen af jorden og dens liv (1 Mos 1-2,4), og dernæst en særlig skabelsesberetning om Adam og Eva (1 Mos 2,4b-25). Gud skaber ved sit ord, og når Han siger, lad os skabe (1 Mos 1,26) er det Jesus og Helligånden, der også er til stede.

- Menneskene Adam og Eva skabes i en relation til Gud. Perfekte og fejlfrie.

- I trosbekendelsen bekræfter vi troen på Gud som skaberen.

1. trosartikel: *Jeg tror på Gud Fader, den Almægtige, himlens og jordens skaber.*

Det vil sige: Jeg tror, at Gud har skabt mig og alle andre skabninger. Jeg tror, at han har givet mig legeme og sjæl, øjne, ører og alle lemmer, fornuft og sanser, og at Gud i dag opretholder alt. Jeg tror, at han giver mig mad og tøj, hus og hjem, familie og venner og alt, hvad jeg

trænger til. Jeg tror, at Gud hjælper mig i al fare og bevarer mig mod alt ondt. Det gør han af nåde og godhed, uden at jeg har gjort mig fortjent til det. For alt det skylder jeg at takke ham, tjene ham og leve efter hans vilje. (Katekismus Updated, Lohse)

- Videnskab eller tro: I dag er der mange bud på, hvordan jorden er opstået. Vær derfor bevidst om at påpege, at Bibelen fortæller, at Gud er skaberen. Vær forberedt på en snak om andre skabelsesberetninger, fx udviklingslæren. Alle skabelsese teorier er udtryk for, hvad forskellige mennesker "tror" skete for X-antal år siden, og der ligger ikke noget egentlig bevis for, hvilken der er den rigtige. Bibelens skabelsesberetning er ligesom alle andre altså også et spørgsmål om tro.

Se mere her: Skabelse eller udvikling (se hjælpemidler) eller [Jesusnet.dk: Hvordan kan jeg tro på skabelsesberetningen?](#) [Har Bibelen to skabelsesberetninger? Osv.](#)

- Vær særlig opmærksomme på de deltagere, der ikke tror, mærker og oplever, at de er skabt værdifulde.

Inspiration til tekstformidling



Icebreaker

Læg forskellige billeder af mennesker evt. fra ugeblade på bordet. Hjælp hinanden med at finde den flotteste, grimme, sejeste osv. Sådan er det ikke i Guds verden. Der er vi alle skabt unikke og flotte. Ingen mennesker er ens, men alle er lige højt elsket – med lige stor værdi for Gud.



Tekst og pointer

1

Gud som skaberen

Aktivitet: (Udvælg én eller flere af ideerne)

1. Hvem finder først 10 menneskeskabte ting, som I kan se, hvorfra I sidder. Kan I også se og notere 10 ting, som Gud har skabt? Gud skabte ved sit ord, men vi har brug for noget at skabe med, hvis vi skal skabe.

2. Lad juniorerne se på sig selv. Hvor kommer mennesket fra, og hvem har skabt det? Giv juniorerne en fornemmelse af, at skabelsen af b.l.a. mennesket, ifølge Bibelen, var begyndelsen til det hele.

Bibelen fortæller, at først var der ingenting. Så sagde Gud et ord, og pludselig var jorden og dens liv skabt i løbet af en uge. (Lys, dag og nat (1. dag). Hvælving og hav (2. dag). Land, hav, planter og træer (3. dag). Sol, måne, stjerner, dage i et år, (4. dag). Fisk, fugle, havdyr (5. dag). Dyr og mennesker (6. dag). Gud hvilede på den syvende dag). Den jord vi bor på, var blevet skabt og Gud så, at det var godt.

Gud skabte alt ved sit ord. Han talte – og så skete det. Hvis vi skal skabe noget, har vi brug for noget at skabe af. Ingredienser til en kage, mursten til et hus eller modellervoks til en figur. Gud skabte ud af ingenting. Ordet, der kom fra hans mund, skabte den ting han sagde.

I den kristne trosbekendelse bekender vi Gud som himlens og jordens skaber. En bekendelse vi siger højt og tror på: "Vi tror på Gud, den almægtige, himlens og jordens skaber".

Den 6. dag blev en helt særlig dag. Der skabte Gud menneskene; Adam og Eva. Han glædede sig over sit skaberværk, som han også gjorde de andre dage. Han så, at det var godt. Dengang var alt godt. Ingen drillede hinanden, og dyr og mennesker levede side om side i Paradisets have. Som Gud engang skabte, skaber han stadig nyt hver dag. Se fx på årets gang i naturen, blomsterne, der springer ud, et lille foster der udvikles i sin mors mave osv.

• *Tal om, hvorfor Gud mon skabte mennesket.*

• *Tal om, hvorfor Gud mon skabte både en mand og en kvinde.*

2

Skabt i Guds billede

Aktivitet: (Udvælg en eller flere af idéerne)
1. Alle får et spejl. Hvad ser vi? Et billede af Gud! Pynt spejlet med glasmaling, perler osv.

2. Når mennesker siger: "Æblet falder ikke langt fra stammen" betyder det, at vi ser ud og gør nogle ting, som vores forældre. Der er samhørighed. Kan man sige det samme om mennesket, der er skabt i Guds billede?

Det flotteste Gud skabte var menneskerne, og han skabte dem i sit billede. De var det bedste, der blev skabt. To forskellige køn, der på mange måder var ens og på mange måder forskellige, så de kunne supplere hinanden. Sådan er det stadig. Det den ene ikke kan, det kan den anden, og på den måde kan de hjælpe hinanden.

At være skabt i Guds billede betyder, at Gud skabte et billede af sig selv i menneskerne. Vi kan derfor noget af det, som Gud også kan, fx snakke, se, lytte, fantasere osv. Men det, der er helt særligt er, at vi er skabt til at høre sammen med Gud på en helt særlig måde, hvilket er den store forskel mellem os og dyrene. Gud vil have fællesskab og kontakt med os mennesker, og vi kan komme i kontakt med ham.

Adam og Eva var nøgne uden at være flove over det. De kendte kun til det gode og var skabt med hver sin flotte krop af Gud. At være nøgen var ikke skamfuldt i sig selv (1 Mos 2,25). Det blev det først, da ondskenen kom ind i verden. Først der så de, at de var nøgne og gemte sig for Gud (1 Mos 3,10-11). Indtil da havde mennesket været som Gud - helt syndfri og alt var perfekt. Det blev ødelagt ved syndefaldet, hvor Eva og Adam var ulydige mod Gud, og han var nødt til at bortvise dem fra Paradiset. Det, der ikke ændrede sig var, at Adam og Eva stadig var værdifulde og elskede af Gud.

- *Tal om, hvilke gener og evner man kan arve fra sine forældre. Hvad har vi arvet fra Gud?*
- *Hvordan kan menneskers forskellighed vise os, hvem og hvordan Gud er?*
- *Hvordan passer vi på vores krop – også når vi er nøgne? Hvordan undgår vi at udstille os selv?*

3

Skabt værdifuldt

Aktivitet: (Udvælg en eller flere af idéerne)
1. Lav hjerter, hvor I skriver navnene på alle de værdifulde mennesker, som I kender. Hvem mon skulle stå i Guds hjerte?

Her står alle – lige fra den beskidte mand på bænken til prinsessen på slottet. Lav sammen Guds hjerte og skriv personer i det.

2. Deltagerne tegner sig selv og skriver: "Jeg er køn og underfuld skabt" under billedet. Tegn evt. et hjerte omkring billedet, fordi vi alle er elsket af Gud.
3. "Tegn" med fingeren et hjerte på hinandens ryg og sig: "Du er elsket af Gud".

Da Eva og Adam var ulydige mod Gud, kom synden ind i verden. Det betyder bl.a., at mennesker ser nogle som mere værdifulde end andre. Når forældre absolut ønsker sig en dreng i stedet for en pige; når vi ikke vil have den handicappede med på holdet, eller vi fx lader tykke Leo sidde alene på bænken. Så er det tydeligt, vi ikke ser alle mennesker som lige værdifulde. Sådan er det ikke hos Gud. Han har skabt os til at være akkurat, som vi er. Derfor har vi samme værdi, enten vi er døve, blinde, stjæler, lyver, eller er en lillesøster, som ingen regner for noget særligt. Gud sætter ikke mennesker på en værdi-række, men holder lige meget af os alle. Vi er som kostbare perler for ham alle sammen, uanset hvad vi har gjort, og hvem vi er.

Gud siger, at vi er dyrebare i hans øjne, højt agtet, og han elsker os (Es 43,4a). Han kalder os ved navn og siger, at vi er hans (Es 43,1b). "Se i mine hænder har jeg tegnet dig" (Es 49,16) siger han. Vi er tegnet i hans hånd. Ligesom vi måske kunne finde på at skrive navnet på en god ven eller en kæreste i vores hånd, er vi indskrevet i Guds hånd. Guds hænder, som ingen kan rive os ud af (Joh 10,28-29). Vi er nemlig hans og elsket på trods af alt det, vi gør forkert.

- *Tal om, hvilke mennesker, der er mest værdifulde for dig? Tænk, for Gud er alle lige så værdifulde, som dem du lige har nævnt navnene på.*
- *Tal om, hvad det betyder, at man er værdifuld for Gud.*



Bibelvers med aktivitet

Dagens bibelvers:
"Gud skabte mennesket i sit billede."
(1 Mos 1,27).

Aktivitet:

1. Gå parvis sammen og sig tre ting, som du værdsætter hos vedkommende, afslut med bibelverset, og gå videre til den næste.

2. Find sange, som passer til emnet. Syng og sig bibelverset til din makker inden næste sangforslag synges.
3. Deltagerne får huskeordet (se hjælpe-middel).



Bøn og kreativitet

Bøn: Kære Gud. Tak for alt det flotte, du har skabt til os. Tak fordi du har skabt os alle lige værdifulde. Hjælp os til at se os selv og andre, som værdifulde mennesker. Amen

Kreativ bedeform:

Sæt jer i en rundkreds i naturen. Medbring en sten og send den rundt. Når man har stenen, takker man Gud for et menneske, som man kender. Bed højt eller stille, så kun Gud hører. Send stenen rundt i kredsen mange gange. Bed bag efter for dem, som er ensomme og ikke kender nogen.

Alle får en sten med hjem, så man kan bede på denne måde derhjemme.



Sange

Find sange til emnet ud fra jeres normale sangvalg. Brug stikord som skabelse, mand, kvinde og fx værdifuld.



Samtale i grupper

Giv tid til deltagerens spørgsmål.

Supplér eventuelt med følgende:

- Hvad undrer du dig mest over, at Gud har skabt?
- Hvad er det første, du ser, når du møder andre mennesker?
- Hvorfor kan jeg være glad og tilfreds, når jeg ser i spejlet?
- Hvad betyder det, at jeg og andre er lige værdifulde?



Hjælpemidler

- Skabelse eller udvikling.
- Bibelvers - Klipark til uddeling.
- Jegerkøn.dk ([Seksualundervisning til skoler](http://Seksualundervisning.til.skoler/)).

SKABELSE ELLER UDVIKLING

Skabelse eller Big Bang og evolution: Big Bang er en teori om, hvordan verden blev til. Kort fortalt handler teorien om, at verdensrummet for 13,7 milliarder år siden var ganske lille og sammenpresset. Trykket og temperaturen var enormt. Så eksploderede det og udvidede sig hurtigt. Det kølede samtidig af, og efter 300.000 år kunne der dannes atomer. Senere samlede noget af stoffet i rummet sig til stjerner, fx vores sol, og endnu senere blev der af det stof, der havde samlet sig omkring stjernerne, dannet planeter – også jorden. Først mange år derefter opstod der liv på jorden.

Evolutionsteoriens fader, Charles Darwin, rejste som ung jorden rundt for at iagttage plante- og dyrearter. Senere fremsatte han den teori, at alle arter havde udviklet sig fra en simpel, encellet organisme. De små variationer, der er i gener (arveegenskaber), når planter og dyr får afkom, vil i løbet af lang tid føre til nye arter, mente

Darwin. Fx har mennesker udviklet sig fra aberne, er hans påstand. Senere er hans teori blevet revideret, og en moderne darwinist vil sige, at aber og mennesker har en fælles forfader. Darwin opererer ikke med Gud i sin forståelse af verden. Her er det tilfældigheden og den stærkestes overlevelse, der råder. I denne teori indgår (ligesom i Big Bang) en meget lang tidshorisont, da der skal rigtig mange positive ændringer af generne til, fx at et øje kan dannes, og det er jo kun det, der fungerer og giver en fordel, der føres videre.

Også nu er der diskussion blandt forskere om evolutionsteorien, og fronterne står skarpt mellem darwinister på den ene side og creationister (der tror på skabelse) og tilhængere af intelligent design på den anden. Læs evt. mere på [http://da.wikipedia.org/wiki/Evolution_\(biologi\)](http://da.wikipedia.org/wiki/Evolution_(biologi)), hvor der også er gode links til andre sider.

Forskel mellem Bibelens lære og udviklingslæren.

(Fra Den Farveglade Bog, Lohse):

| Bibelen siger: | Udviklingslæren siger: |
|--|--|
| Skabelsen blev planlagt med et formål | Naturen har udviklet sig ved tilfældigheder |
| De levende væsener blev skabt hver for sig, efter deres arter | Alle levende væsener er opstået af en enkelt livsform ved udvikling |
| Mennesket var en særlig skabning, forskellig fra dyrene | Mennesket er blot endnu et dyr, udviklet fra abelignende væsener |
| Guds skaberværk blev fuldendt på seks dage | Udviklingen er blevet ved at frembringe nye arter af levende væsener gennem alle tider, og den fortsætter stadig i dag |
| Naturen blev skabt fuldkommen, men blev ødelagt, fordi mennesket var ulydigt mod Gud | Naturen bliver stadig bedre og mere fuldkommen ved de forandringer, der sker under udviklingen |

SAMLING 1

KLIPPEARK TIL UDDELING

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)

HUSKEVERS



"Gud skabte mennesket
i sit billede."

(1 Mos 1,27)



Skabt som mand og kvinde



Skabt som mand og kvinde



Bibeltæst
1 Mos 1,27-28 + 2,7.



Ledertænk
- Hvad betyder det, at Gud skabte os, som mand og kvinde i al vores forskellighed? Hvordan gør du brug af forskelligheden?
- Hvad kan dit køns spidskompetencer, og hvad er det andet?



Pointer
- Skabt som mand og kvinde.
- Skabt til noget forskelligt.
- Skabt til afhængighed af hinanden.



Baggrund – emnet i tiden

(Fra: *Jeg er køn – Familieudgaven af forfatter: Jacob Munk Rosenlund*)

Piger og drenge, mænd og kvinder

Forskning tyder på, at børn allerede fra de er 9 måneder gamle vælger kønsspecifikt legetøj. I et forsøg var drenge mere tilbøjelige til at lege med skovle, biler, en blå bamse og en bold, mens piger var tilbøjelige til at lege med en lyserød bamse, en gryde og en dukke.

Dog skal vi naturligvis give børnene lov til at lege med, hvad de vil, og valg af ikke-kønsspecifikt legetøj er på ingen måde unormalt eller et tegn på, at barnet ikke føler sig tilpas i sit køn.

Yngre børn vil desuden ofte opsøge venner af deres eget køn for derigennem at opdage sig selv som drenge eller piger: og det er helt okay!

Interesseforskelle kønnene imellem er en positiv ting i børnenes relationer til det modsatte køn. Derfor er det vigtigt, at børnene får mulighed for at forholde sig til sig selv og deres personlighed som hhv. drenge og piger og reflektere over, om deres interesser er eller behøver at være afhængig af dette.

Mænd og kvinders karrierevalg er generelt stadig ret forskellige i dag. Interessant nok gælder dette i særdeleshed i Skandinavien, der ellers har været pionerer inden for ligestilling. Kvinder er generelt, og særligt i Skandinavien, underrepræsenterede i STEM-branchen (videnskab, teknologi, ingeniørarbejde og matematik), ligesom

mænd er underrepræsenterede i sygeplejen.

Mænd og kvinder er tilbøjelige til ikke altid at ville det samme, men det vigtige er, at de kan det samme, og at kønsforventninger ikke skal stå i vejen for personlige drømme.

Hvis I møder børn, der har atypiske karrieredømme som mand eller som kvinde, skal I se det som en mulighed og en styrke snarere end som et problem.

At være tiltrukket af eget køn

Ingen af os vælger selv hvilket køn, vi vil være tiltrukket af. Hvad vi vælger er, hvad vi vil handle på.

Det er afgørende vigtigt at udvise respekt for alle, uanset hvilken kønsidentitet de har.

Diskrimination og hadforbrydelser er et stort problem i dag og bidrager til væsentligt forringet psykisk velvære og øgede selvmordsrater for blandt andre homoseksuelle.

Samtidig er der brug for, at vi i største respekt for alle homoseksuelle fortsat kan have en åben diskussion om homoseksualitet. Der kan nemlig være grund til at mene, at der er noget særligt ved forholdet mellem en mand og en kvinde i parforholdet.

Kønsdysfori. At ønske sig at være det andet køn

Foruden at være tiltrukket af sit eget køn kan nogle også opleve at føle sig fanget i den forkerte krop og ønske, at de var en pige i stedet for en dreng eller en dreng i stedet for en pige. Det kalder man "kønsdysfori". Kønsdysfori vil ofte begynde helt

nede i 3-års alderen, hvor barnet begynder at udtrykke, at det føler sig som det forkerte køn. Det er uvist, hvad der forårsager kønsdysfori, og svaret er formentligt en kombination af forskellige faktorer i arv og miljø.

Det er vigtigt at pointere, at man ikke er kønsdysforisk, fordi man af og til klæder sig ud som det modsatte køn eller lignende. Det er helt normalt, at børn før puberteten leger med og udforsker deres kønsidentitet.

Kønsdysfori vil ofte vise sig som et langvarigt mønster af ubehag ved de ting, der hører til ens biologiske køn og en tiltrækning mod det, der hører til det andet køn. Mange kønsdysforikere vælger at få hormonbehandling, ofte allerede inden puberteten for at få den største effekt senere fulgt af kønsskifteoperationer. Dette er ikke en anbefalelsesværdig løsning, selvom det umiddelbart ofte opleves som en bedring. På sigt vil personer, der har fået foretaget kønsskifteoperationer, være plaget af psykisk og fysisk sygdom samt markant højere selvmordsrater end den øvrige befolkning. Derudover er der også en etisk dimension i spørgsmålet om kønsskifteoperationer og hormonbehandling. Behandling bør altid hjælpe patienten til at blive tilfreds med sin krop frem for at foretage så gennemgribende et indgreb på en sund og rask krop. Særligt når den psykologiske effekt af en sådan behandling endnu ikke er tilfredsstillende dokumenteret og operationen tilsyneladende kan have kritiske sundhedsmæssige følger såsom inkontinens.

Han, Hun og Hen - det nyeste trend
Kønsneutral pædagogik (også kaldet genuspædagogik) er den nyeste trend i forsøget på at fjerne eksempelvis kønsopdelt undervisning og anden kønsdiskrimination i uddannelsessystemet. Sverige er det første land, der har indskrevet kønsneutral pædagogik i skoleloven. Her træder børnene uden for samfundsnormerne og afprøver om man er en han, hun eller en hen - altså en midt imellem. Vær opmærksom på at dette i sig selv er en provokation i forhold til, at Gud har skabt mennesket - som mand eller kvinde.

Hvis I vil fordybe jer mere i emnet se uddybende beskrivelse i undervisningsmateriale "Jeg er køn": [Link til det fulde materiale](#)



Teksten under lup

Gud skabte jorden og alt dens liv. Som kronen på værket skabte han mennesket

den 6. dag. Gud gav mennesket opgaver og ansvar, men Guds fjende, Djævelen, fristede Eva og Adam. De handlede forkert, og det gav en konsekvens for altid - nemlig at mennesket måtte leve uden for Guds have i en uperfekt verden.

At mennesket er skabt i Guds billede betyder, at vi har personlighedstræk, der ligner Guds, og at vi er skabt til fællesskab med Ham. Vi er skabt til den retfærdighed og syndefrihed, som gik tabt ved syndefaldet. Derfor skulle Jesus til jorden, bl.a. for at vise os, hvem Gud er. Kristus er Guds udtrykte billede (Kol 1,15; Hebr 1,3; 2 Kor 4,4). Når vi tilhører Kristus, er vi skabt til at gøre gode gerninger (Ef 2,10), men er dog ikke fejlfri overfor andre mennesker.

Skabelsesberetningen kan vise os, hvem vi er, og hvor vi kommer fra. Den fortæller, at det er Gud, der står bag det hele. Vi er ikke en tilfældighed, men et resultat af den almægtige Guds vilje og omsorg. Gud skabte menneskene med en fri vilje. Adam og Eva fik kun et eneste forbud, (1 Mos 2,17) og det gav dem muligheden for at foretage et personligt etisk valg.

- Vær opmærksom på, at emnet ikke bliver tabu blandt juniorerne. Inddel evt. i pige- og drengegrupper om emnet.

Fortæl hvordan Gud i sin skaberordning har nedlagt lysten til det andet køn i mennesker. Den seksuelle lyst er en naturlig ting, som vi skal passe godt på og give nogle rigtige rammer at udfolde sig i. Hvis målgruppen er til det, så tal om hvordan det kan ske, når juniorerne bliver ældre. Vi har et ansvar for os selv og vores krop, så vi hverken bliver gravide eller gør nogen gravide, før rammerne er der.

- Vær opmærksom på, hvilke ord du bruger om det seksuelle. Gør det ikke til tabu.

- Vær særlig opmærksom på de deltagere i klubben, der kender til kønsdysfori, homofili i familie osv.

[Adamogeva.dk](#): som er ærlig oplysning og rådgivning om sex og samliv for unge (fra 11 år).

Ordforklaring

Adam: Mennesker eller menneske (på hebraisk).

Inspiration til tekstformidling



Icebreaker

Del ind i dreng- og pige-grupper, der hver laver spørgsmål til det modsatte køn - og selv finder et svar. Test bagefter om deres svar/fordom var rigtig. Hvad er jeres yndlingsfag? Hvad er jeres yndlingsfarve? Hvilken sportsgren er den bedste? Osv. I svarene finder man ud af, hvor stort kendskab, man har til det modsatte køn. Gud skabte os forskellige. Som mand og kvinde blev vi skabt.



Tekst og pointer

1 Skabt som mand og kvinde
Aktivitet: (Udvælg en eller flere af ideerne)
1. Gå sammen to og to. Nævn én ting I har tilfælles med hinanden, og én ting hvor I adskiller jer fra hinanden. Derefter bytter man partner og legen fortsætter.

2. Lav pige- og drengegrupper. Lad juniorerne nævne ord, der kendetegner henholdsvis piger og drenge. Notér dem på hvert sit ark. Tal om forskellen og ligheden mellem piger og drenge.

3. Medbring forskellige ting: en hammer, neglelak, børste, makeup, smykker, fodbold, mobil osv. Kan man sige, hvilke ting, der tilhører piger, og hvilke der tilhører drenge?

Gud skabte nogle til at være piger (kvinder), andre til at være drenge (mænd). Der blev kun skabt to køn - med hver sin krop. De var lige præcis, som de skulle være. Adam fik sin bedste ven og støtte i Eva (2 Mos 2,18). De var hver især den bedste udgave af sig selv - uden fejl og mangler. To køn, der så forskellige ud og kunne noget forskelligt. Kvinden kunne fx føde børn modsat manden. Find flere eksempler på forskelligheder. Vi er skabt forskellige både fysisk og psykisk. På nogle punkter er vi ens. På andre punkter forskellige. Uanset hvad vi kan, så er vi lige meget værd for Gud. Han

elsker piger og kvinder lige så højt, som han elsker drenge og mænd. Alle er skabt i Guds billede og skabt til at høre sammen med hinanden og med Gud. Det gælder for alle uanset udseende, hårfarve, hudfarve, status, alder eller familieforhold. Gud elsker alle.

• *Tal om, hvordan vi passer godt på hinanden. Vi er Guds skaberværk på den jord, hvor vi bor.*

2 Skabt til noget forskelligt

Aktivitet: (Udvælg en eller flere af ideerne)

1. Kropsleg. Kopier sedler og gå sammen holdvis. Hvor mange mærker, kan man som gruppe få til at sidde fast? Hold sedlerne mellem de to kropsdale der står på sedlen. Fx mellem én deltagers arm og en andens skulder. (se hjælpemidler)
2. Del opgaver ud fx fej gulvet, hent kopper osv. Bliver de løst? Kan man sige, om der er opgaver, der er bedre til piger end til drenge?

3. Drenggruppen finder 10 ting, som de er bedre til end piger og viser det. Pigerne finder ting, de er bedre til end drenge... og viser det.

Gud gav Adam og Eva forskellige kroppe og forskellige opgaver. De skulle herske over jorden, dyrke og vogte den, (1 Mos 2,15) og så skulle de få børn, så hele jorden efterhånden blev befolket. Gud skabte altså kvinden og manden, så de sammen kunne elske og blive til flere. Kvinden kunne føde børn, og manden kunne fx arbejde, så han kunne forsørge familien. Gud satte mennesker til at bestemme over alt det, han havde skabt. Han gav dem planterne, som skulle være dyr og menneskers føde. De fik ansvar for naturen og skulle passe godt på den. Det ansvar havde de stadig, også selvom de senere blev ulydige mod Gud og blev sendt ud af haven. Ansvarer hører med til det at være menneske.

I Bibelen fortælles om mænd, der var fiskere, hyrder, tømrere, konger og vismænd og kvinder, der sørgede for det huslige arbejde. Tiderne ændrer sig, og spørgsmålet er, om der findes mandearbejde og kvindearbejde i dag? Har Gud skabt de to køn med hver deres egenskaber til særlige stillinger?

- *Tal om, om der er noget piger er bedre til end drenge og omvendt.*
- *Tal om, om der er noget voksne kvinder er bedre til end mænd og omvendt.*
- *Findes der kvindearbejde og arbejde, der særlig kan løses af mænd? I så fald hvilket?*

3 Skabt til afhængighed af hinanden

Aktivitet: (Udvælg en eller flere af ideerne)

1. Del ind i drenge- og pigegrupper. Lav en liste over, hvad det bedste ved det modsatte køn er. Tør I læse den op for hinanden?
2. Find 10 ting, hvor piger adskiller sig fra drenge og omvendt. Er der også 10 lighedspunkter?
3. Gem puslespilsbrikker og lad juniorerne finde brikkerne, så puslespillet kan samles. Der skal være plads til alle, og der er brug for alle – ellers løses opgaven ikke. Det samme gælder menneskene.

Gud har skabt os, så vi er afhængige af hinanden. Først havde Gud kun skabt Adam, men han så, at det ikke var godt for ham at være alene. Gud sagde: "Det er ikke godt, at mennesket er alene. Jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham (1 Mos 2,18). Hjælperen kunne ikke findes

blandt dyrene, og ud af Adam skabte Gud derfor Eva (2,21-23). På den måde fik Adam en støtte, ven og medhjælper af Gud. De to skulle supplere hinanden og hjælpe og støtte hinanden. Adam og Eva var altså afhængige af hinanden, og det er mænd og kvinder også i dag. Barnet må have en mor, for at blive født, og kvinden må have en mand, for at ægget bliver befrugtet med en sædcelle, og der kan laves et barn. Gud skabte de to køn, så de passer sammen som puslespilsbrikker og stadig kan opfylde jorden, som Adam og Eva fik besked på i haven. Derfor bliver mænd og kvinder kærester og senere gift. Sådan har Gud skabt os, og vi er afhængige af hinanden og har brug for hinanden.

- *Tal om, hvordan voksne kvinder og mænd er afhængig af hinanden. Kender juniorerne også denne afhængighed til det modsatte køn?*



Bibelters med aktivitet

Dagens bibelters:

"...som mand og kvinde skabte han dem." (1 Mos 1,27b)

Aktivitet:

1. Brug brikkerne fra Scrabble-spillet eller andet spil, der har brikker med bogstaver. Se, hvilket hold, der først skriver verset ved hjælp af brikkerne.
2. Lav et rap, hvor bibelterset er omkvædet. Drengene siger ordet "mand" og pigerne "kvinde". Lav tegn og symboler til.
3. Lav en collage, der illustrerer bibelterset.
4. Deltagerne får huskeordet. (Se hjælpemidler).



Bøn og kreativitet

Bøn: Kære Gud. Tak fordi du har skabt os alle forskellige. Lær os at passe godt på hinanden, og på alt det andet du har skabt. Tak fordi vi er forskellige, kan noget forskelligt og har hinanden. Amen.

Kreativ bedeform:

Tag hinanden i hænderne og tak Gud for hinanden. Tak for den du står ved siden af. "Tak for Jonas, som er så god til at score mål", "Tak for..." Hvor mange takke-runder kan I lave?

Opfordre juniorerne til at tage denne bedeform med hjem og afprøve den i familien.



Sange

Find sange til emnet ud fra jeres normale sangvalg. Brug stikord som skabelse, mand, kvinde, forskellighed, evner og fx værdifuld. Syng: I blev skabt som mand og kvinde (DDS nr. 706)



Samtale i grupper

Giv tid til deltageres spørgsmål.

Supplér eventuelt med følgende:

- Hvad syntes du, er det mest fantastiske ved det modsatte køn, som Gud har skabt?
- Hvornår gør drenge og piger ting forskelligt?
- Hvordan viser forskellen sig mellem piger og drenge i deres væremåde?
- Hvad kan de voksne mænd, som kvinderne evt. ikke kan?
- Hvad kan de voksne kvinder, som mændene evt. ikke kan?



Hjælpemidler

- Kropsleg - Klipark til uddeling.
- Bibelters - Klipark til uddeling.
- Jegerkøn.dk ([Seksualundervisning til skoler](http://Seksualundervisning.til.skoler/)).

HÅND
ALBUE

HÅND
SKULDER

SKULDER
RYG

HÅND
FOD

HÅND
RYG

SKULDER
HOVED

HÅND
NAKKE

ALBUE
KNÆ

HOVED
RYG

HÅND
RYG

ALBUE
FOD

HOVED
KNÆ

HÅND
KNÆ

ALBUE
SKULDER

HOVED
ALBUE

HÅND
HOVED

SKULDER
SKULDER

RYG
RYG

FOD
RYG

KNÆ
RYG

ARM
ARM

FOD
FOD

ALBUE
ALBUE

FOD
ARM

FOD
KNÆ

HÅND
ARM

RYG
ARM

FOD
ALBUE

ARM
SKULDER

ALBUE
ARM

FOD
SKULDER

ARM
HOVED

HOVED
HOVED

KNÆ
KNÆ

ARM
NAKKE

HÅND
FOD

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)

HUSKEVERS



"...som mand og kvinde
skabte han dem."

(1 Mos 1,27b)



Pas på dig selv og andre



Pas på dig selv og andre



Bibeltekst
Sl 139,14;
Mark 12,31a
og Matt 7,12a.



Ledertanker

- Hvordan sætter du grænser for at passe på dig selv og andre, hvor du bor?
- Hvordan kan du hjælpe børn med at sætte sunde grænser for sig selv og andre?



Pointer

- Alle mennesker er værd at passe på.
- Pas på andre.
- Pas på dig selv.



Baggrund -emnet i tiden

(Fra: *Jeg er køn*, Familieudgaven af forfatter: *Lea Brogaard*)

Børns grænser

Vores grænser kommer til udtryk i samspillet med andre mennesker gennem vores personlighed, kontakt, handlinger og samtale. Vores personlige grænser er forskellige, og det er vigtigt at respektere denne forskellighed. Når vi kan sætte grænser for os selv, bliver vi mere trygge og afslappede sammen med andre. Det fjerner frygten for at blive presset til noget, vi ikke vil være med til eller frygten for at blive behandlet dårligt. Vi skal som ledere være med til at skabe en kultur, hvor børnene sætter sunde grænser og kan sige til og fra.

Men grænser kan overskrides, og her har vi brug for redskaber til at håndtere disse situationer. I mindre skala kan det handle om, at barnet er blevet talt grimt til af en klubkammerat. På den større skala kan det handle om overgreb af seksuel karakter, eller hvis barnet har mødt porno på nettet. Børnene skal vide, at selvom det kan virke flovt, eller de er blevet tvunget til at fortie sandheden, så er det altid vigtigt at fortælle ubehagelige ting til en voksen, man er tryk ved. Det skal formidles til dem på en rolig og naturlig måde, som ikke skræmmer dem. De skal vide, at det aldrig er deres skyld, hvis de møder noget ubehageligt.

Vi lever i en digital verden, så samtalen om grænser handler både om den fysiske og den virtuelle verden.

Den voksnes grænse

Det kan virke grænseoverskridende for os ledere at tale med børn om porno og overgreb. Man kan også være bekymret for at komme til at forcere tanker og udvikling hos barnet, som måske først ville være kommet på et senere tidspunkt. Dog skal vi være bevidste om, at børn møder porno og andet indhold med seksuelt indhold i en ofte meget tidlig alder. Hvis du er i tvivl om, hvornår det er det rigtige tidspunkt for samtaler om disse emner, så vær hellere på forkant end på bagkant. På mediesundhed.dk findes en guide til, hvordan vi voksne kan tale med børn om pornografi.

(Når emnet er oppe, kan I måske tale med forældrene om de forskellige muligheder for at hindre adgang til pornosider og andre sider med seksuelt indhold på familiens forskellige devices. Mediesundhed.dk har lavet en vejledning til, hvordan forældre kan sætte filtre på netværket).

Hvis I vil fordybe jer mere i emnerne grænser, overgreb, pædofili og porno, kan I finde uddybende beskrivelse i undervisningsmaterialet "Jeg er køn": [Link til det fulde materiale](#)

det dobbelte kærlighedsbud. De to dele kan ikke skilles ad. Næstekærligheden har sin faste grund i Gud, og kærligheden til Gud bliver konkret i kærligheden til min næste.

Verset fra Mattæus er en del af Jesu bjergprædiken, hvor han vil lære sine disciple, at de skal sætte sig selv i næstens sted, og handle ud fra, hvad næsten har brug for. Det er "Den gyldne regel". Jesus vidste, hvordan han både hjalp andre, og hvordan han passede på sig selv. Det skal vi lære hinanden. Vi har ikke en tydelig rettesnor i Bibelen for, hvordan vi skal tackle de mange konkrete udfordringer, børn oplever både i den fysiske og den virtuelle verden i dag i forhold til egne og andres grænser. Vi har derimod den rettesnor, at Gud siger, alle mennesker er værdifulde, og at Jesus siger, vi skal gøre mod andre, som vi ønsker, de skal gøre mod os (Matt 7,12a). Vi skal derfor værne om os selv og andre.

Vær opmærksom på, at nogle børn har vanskeligt ved selv at sætte grænser eller at undlade at overskride andres. Familier har forskellige værdisæt, som ikke nødvendigvis lægger sig op ad næstekærlighedsbuddet og "Den gyldne regel" – og hvis de gør, er der stor forskel på, hvordan ordene fortolkes.

Skærmtid og skærmregler er forskellige fra hjem til hjem. I nogle familier kan juniorerne gå på YouTube, instagram, snapchat og facebook lang tid før de tilfaldte 13 år. Det sker uden forældrene følger med i, hvad der ses. De fleste juniorer har derfor stor erfaring med at begå sig på nettet, og de har brug for at blive guidet, og voksne der spørger ind til deres internetbrug. Derfor er det også



Teksten under lup

Verset fra Mark 12,31 er fra en samtale med de skriftkloge, der ønsker at sætte Jesus på prøve. Men Jesus fastholder, at vi skal elske Gud og vores næste. Det er

relevant at tale med juniorerne om den virtuelle verden.

Vær særlig opmærksom på de juniorer, der har det svært fx fordi de ingen

venner har, altid bliver valgt til sidst eller de, der har svært ved at sætte grænser og overholde andres grænser. Hør og lyt til juniorer, der måske fortæller om egne

overtrådte grænser, som du skal handle på - på børnenes vegne (se forord).

Inspiration til tekstformidling



Icebreaker

Trække gulerod: En vælges til at være "traktor". De øvrige deltagere, som ligger ned i en rundkreds og holder ved hinanden, er "rødder" og filtrer sig nu ind i hinanden. Traktoren skal få rødderne trukket op af jorden. En rod er trukket op, når den har mistet forbindelsen til de øvrige rødder. Det er tilladt og nødvendigt både at hive og flå for at trække rødderne fri. Når roden er fri, går man ud af legen eller bliver til en "traktor". (Idé fra legedatabasen.dk). Tal om, hvordan man passer på sig selv og andre ud fra legen.



Tekst og pointer

1 Alle mennesker er værd at passe på

Aktivitet (Udvælg én eller flere af idéerne)

1. Del juniorerne op i hold og lav forskellige konkurrencer. Alle kæmper for at være den bedste. I Guds verden er alle "de bedste" - alle er lige værdifulde og lige meget værd.

2. Læg forskellige ting på bordet fx et smykke, en mobil, et foto af familien, en blyant, en fodbold osv. Juniorerne skal nu finde ud af, om alle tingene er værd at passe på og gemme. For Gud er alle mennesker lige meget værd - og alle er værd at passe på.

Jesus gav mennesker stor værdi. Han lærte os, at vi skulle passe på hinanden, for alle har værdi i hans øjne. Han sagde det ikke bare. Han viste det, når han helbredte syge, vaskede disciplenes fødder (Joh 13,14-15) eller tilgav dem (Joh 8,1-10). De var værdifulde, og han elskede dem. Derfor hjalp han disciplene til

også at gøre det samme (Mark 12,31). For ham var alle mennesker underfuldt skabt, som det udtrykkes i GT. "Jeg takker dig, fordi jeg er underfuldt skabt...da jeg endnu var foster, havde du mig for øje" (Sl 139,14"). Vi er alle sammen skabt helt vidunderligt, og Gud siger, at vi er værdifulde. Vi er alle værd at passe på.

Derfor skal vi være gode mod hinanden og opføre os ordentligt. Derfor laves der regler i børnehaven og i klassen og i klubben, så vi ved, hvordan vi skal være over for hinanden. Forældre laver regler for, hvornår vi skal komme hjem, for skærmtid eller fx venneaftaler. Det sker kun, fordi de elsker os. Alle har brug for regler, for ikke at overskride hinandens grænser.

- *Tal om, hvordan vi viser hinanden, at vi skal passe godt på hinanden*
- *Tal om, hvorfor andre skal passe godt på dig.*

2 Pas på andre.

Aktivitet (Udvælg én eller flere af idéerne)

1. Leg. Deltagerne stiller sig i en cirkel med hinanden i hænderne, og de må ikke slippe hinanden. Et sted på cirklen placeres en "ring" fx en hulahopring eller en ring af tov. Alle skal gennem ringen, en efter en, og skubber ringen videre til sidemanden uden at slippe sidemanden. Lav evt. to hold. Hvem samarbejder bedst?

2. Robotleg: Gå sammen parvis. Den ene skal styre den anden ved at sige, hvilken retning vedkommende skal gå, hinke, kravle, hoppe osv. Robotten kan evt. have bind for øjnene. Det er "Styrmandens" ansvar, at robotten ikke går ind i nogen. Vi passer på hinanden, når vi hjælper hinanden.

Uanset hvilket fællesskab vi er en del af, gælder det om at arbejde sammen, som

i ovenstående lege. Om det er i familien, i klubben/kirken, eller i skolen, må vi hjælpe hinanden til, at fællesskabet er et godt sted at være for alle. Derfor taler vi om rammer og regler, så vi alle kan have det godt. Reglerne er forskellige, om vi er i skolen, hos bedstemor eller fx i vores hjem. Men alle steder gælder det, at sunde regler skabes, når vi hører hinandens "ja" og "nej". Det er en måde at passe godt på hinanden.

Jesus har to gode regler i dagens tekst, som handler om at passe på andre: "Elsk din næste som dig selv" og "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem". Det vil sige, at vi skal holde lige så meget af andre, som vi holder af os selv...og vi skal gøre det, som vi gerne vil, at andre skal gøre mod os. Det er det, vi skal praktisere i mødet med andre mennesker. Det får nemlig en betydning for, hvordan vi fx viser billeder på vores telefon, taler til hinanden eller hvor vi rører hinanden. Vi skal ikke sige noget, der er ubehageligt for andre, røre ved andre på en måde, som de ikke kan lide eller fx skrive eller vise billeder af noget, nogen synes er ubehageligt.

Vi skal passe på andre i den fysiske og den virtuelle verden.

- *Tal om, hvordan man kan passe på andre. Hvilke regler er fx gode at følge?*
- *Tal om, hvordan man kan finde ud af, hvad andre kan li' og ikke kan li'.*
- *Tal om, hvad man kan gøre, hvis vi - eller andre - bliver behandlet på en måde, der ikke er OK.*

3 Pas på dig selv

Aktivitet (Vælg én af de to idéer)

1. Print et eksemplar af smiley-arket (se hjælpemiddel) til hvert barn og lad dem tegne eller skrive, hvad de kan lide ved den glade smiley, og hvad de ikke kan lide ved den sure.

2. Lav to parallelle "streger" på gulvet med tape. Alle deltagere står mel-

lem stregerne. Lederen står for enden af stregerne og stiller spørgsmål. Deltagerne har to svarmuligheder, som de vælger ved at gå over strengen til højre eller venstre. Lederen udpeger hvilken side, der passer til hvilken svarmulighed. Find på spørgsmål, der passer til aldersgruppen. Deltagerne skal øve sig i, at gøre, som de selv synes, og ikke hvad flertallet synes.

Forslag til spørgsmål:

- Kan du bedst lide kage eller is?
- Kan du bedst lide at danse eller lege med LEGO?
- Kan du bedst li' at være alene hjemme, eller at der er andre hjemme?
- Vil du helst lege derhjemme eller hos andre?
- Kan du bedst lide ost eller nutella?
- Hvad vil du helst have af din mor - et knus eller klap på skulderen?
- Kan du bedst lide at lege ude eller inde?

Jesus passede ikke kun på andre, han passede også på sig selv. Selvom han havde rigtig travlt med at fortælle om Gud og helbrede mennesker, sørgede han også for at hvile og være alene med Gud ind imellem (Matt 14,23). Han vidste, at de samme regler, som gjaldt over for andre, også gjaldt for ham selv. Han skulle passe på sig selv. Nogle gange gjorde eller sagde mennesker også noget, som Jesus ikke syntes var OK. Så sagde han det til dem, også selvom det var hans bedste venner (Mark 10,13-16).

Vi skal, ligesom Jesus, passe på os selv, og der gælder de samme regler, som når vi skal passe på andre. Vi skal sige til, når vi synes, at andre siger noget, der er ubehageligt. Når nogen fx rører ved os på en ubehagelig måde, eller når nogen skriver eller viser et billede af en, som man ikke kan lide. Vi skal sige fra, når nogle vil have os til at gøre noget, vi ved, der ikke er godt for os. Når nogle vil have os til at fortælle frække vittigheder, se porno på nettet eller skrive en dum sms til andre. Vi skal ikke følge flertallet, men øve os i at kunne stå alene. Vi skal passe på os selv i den fysiske og virtuelle verden.

- *Tal om, hvad andre kan gøre eller sige, som er ubehageligt.*
- *Tal om, hvem der bestemmer, hvad du kan li' og ikke kan li.*
- *Tal om, hvad der kan være ubehageligt at se på nettet.*
- *Hvilke regler er gode at have, så man passer på sig selv?*



Bibelvers med aktivitet

Dagens bibelvers:

"Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem" (Matt 7,12a).

Aktivitet:

1. Tal om at verset hedder "Den gyldne regel". Hvorfor gør det mon det?
2. Sid eller lig på gulvet og lyt til sangen "Vi er et folk" (Fællessang 4, nr 164, eller find den på en musik tjeneste under "Kernesange"- 7 nye lovsange fra IMU). Tal om, hvad sangen har til fælles med dagens bibelvers?
3. Deltagerne får huskeordet (Se hjælpemiddel)



Bøn og kreativitet

Bøn: Kære Gud. Tak fordi du har skabt os og siger, at vi er værd at passe på. Tak fordi du altid er sammen med os, uanset, hvad der sker. Hjælp os til at være gode kammerater overfor hinanden og hjælp os til at passe på os selv. Tilgiv os det, når vi ikke formår det.

Kreativ bedeform:

Lav et stort trækors af to brædder. Medbring plastre og små hvide labels. Sæt evt. stille musik på og lad juniorerne skrive/tegne eller lave symboler for de svære ting, de oplever eller ønsker tilgivelse for på plastrerne og de gode ting, de gerne vil takke for, på hvide labels. Juniorerne sætter henholdsvis plastre og labels på korset efterhånden, som de har skrevet på dem. Tal med juniorerne om, at Jesus er sammen med os i alt det svære og alt det gode. Giv juniorerne ekstra plastre og labels med til brug derhjemme.

Eller lad dem male et billede på et lærred fx 20x20 ud fra Sl 139,14.



Sange

Find sange til emnet ud fra jeres normale sangvalg. Brug stikord som Guds kærlighed, menneskets værdi, skabt af Gud, kærlighedsbuddet, "Den gyldne regel" eller lign.



Samtale i grupper

Giv tid til deltagerne spørgsmål.

Supplér eventuelt med følgende:

- Hvordan finder man ud af, hvor andres og egne grænser går?
- Hvordan er en god kammerat?
- Hvorfor bliver man nogle gange en dårlig kammerat?
- Hvad kan man gøre, hvis man oplever noget, der ikke er rart?
- Hvordan kan voksne overtræde børns grænser?
- Hvad ser du selv på din lpad eller telefon?
- Hvad er ikke rart at se på, på nettet?
- Hvad kan man gøre, hvis man ser noget ubehageligt på nettet?



Hjælpemidler

- Smiley ark.
- Bibelvers - Klipark til uddeling.
- Jegerkøn.dk ([Seksualundervisning til skoler](http://Jegerkøn.dk)).



Det kan jeg ikke li



Det kan jeg li

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

(Matt 7,12a)

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

(Matt 7,12a)

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

(Matt 7,12a)

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

(Matt 7,12a)

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

(Matt 7,12a)

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

(Matt 7,12a)

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

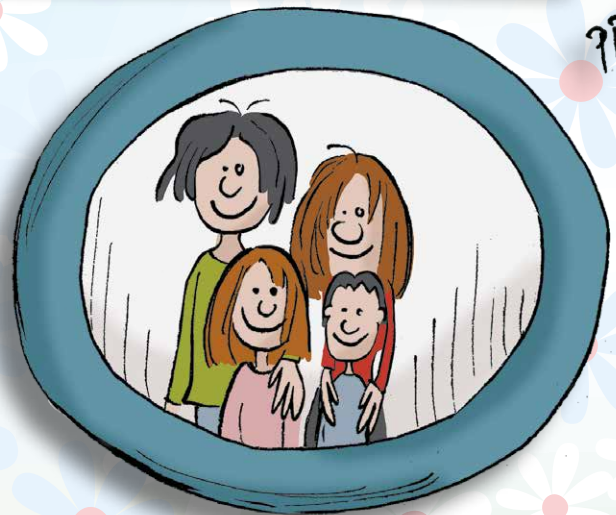
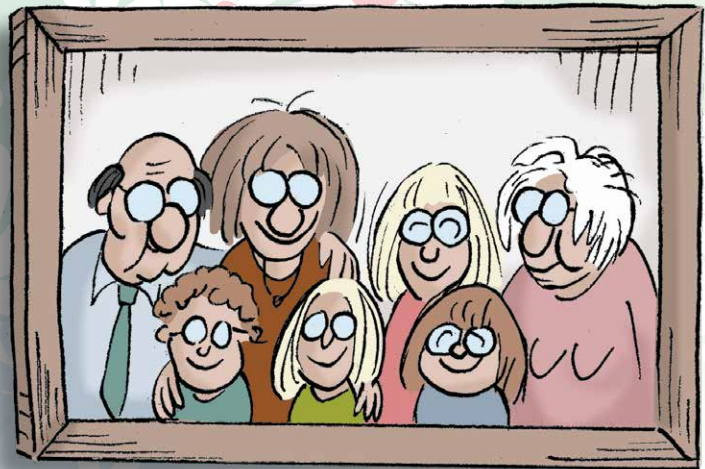
(Matt 7,12a)

HUSKEVERS 

 "Alt hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer, det skal I også gøre mod dem."

(Matt 7,12a)

Mig og min familie



99'20

Mig og min Familie



Bibeltekst
1 Mos 2,24



Ledertanker

- Hvordan er din egen familie relation?
- Hvad tænker du om ægteskabet, som rammen om kvinden og mandens forhold og familieliv?



Pointer

- Gud opfandt familien.
- Kaos i familien.
- Gud i familien.



Baggrund
– emnet i tiden

(Fra: *Jeg er køn – Familieudgaven af forfatter: Gitte Rasmussen*)

Ægteskab og familieliv

Betydningen af og holdningen til ægteskab og familieformer har de seneste årtier været under stor forandring i den vestlige verden.

Ægteskabet eller et fast parforhold mellem mand og kvinde blev tidligere betragtet som normen, uanset ens egen civile stand. Det samme gjaldt forståelse af familien, som far, mor og barn/børn. Indtil 1991 definerede Danmarks Statistik en familie som forældre og børn, et fællesskab mellem to køn (mor og far) og to generationer (forældre og børn). I dag er definitionen mere bred, og Danmarks Statistik har 37 forskellige familieformer.

Ikke sært at mange unge sætter spørgsmålstegn ved de bibelske rammer for ægteskabet. Det kalder på voksne, der udvikler vores forståelse og sprog omkring ægteskab, seksualitet, skilsmisse og familieliv på en måde, så det giver mening og betydning. Dét er en forudsætning for at kunne videregive meningsfulde og tydelige værdier til børnene.

Far, mor og børn

I 1. Mos 2 tages der udgangspunkt i Bibelens værdier for ægteskab og familieliv. Her kan vi læse, at Guds tanke og formål med at skabe mennesket som mand og kvinde er, at de skal leve sammen, i et livslangt ægteskab, som ram-

men om at stifte familie. Bibelen peger også på ægteskabet, som ramme for seksualiteten, fordi kærligheden er større end seksualiteten. Desværre er det i vores tid ikke altid en selvfølge, at disse to følges ad. For nogle kan det opleves som et uopnåeligt ideal, at den fulde seksuelle forening hører til i ægteskabet, og der må vi som voksne forbilleder være ærlige om den kamp, og hvor underligt det kan se ud i samtidens øjne. Vi skal være ærlige omkring brud og fald i egne og andres liv, hvor tilgivelsen altid må fastholdes som det basale. Så selvom tiden i dag er en anden, så er de bibelske grundprincipper og etiske vejledninger fortsat en god ramme omkring ægteskab, seksualitet og familieliv, fordi den beskytter en god og tryk ordning mellem mand og kvinde – og synet på seksualitet, som en del af kærlighedens større perspektiv.

Samtidig er det vigtigt at have indsigt i andre familieformer og møde dem, som lever på en anden måde med respekt. Her må vi, som ledere gå foran i at være tydelige med egne værdier og samtidig respektfulde over for dem, som lever på en anden måde. Alle har lige stor værdi – uanset livsform.

Skilsmisse

Mange børn vokser op i skilsmissefamilier. Trods det udtrykker en del skilsmissebørn, at det er svært at tale om deres situation. I kristne sammenhænge kan der muligvis være en oplevelse af tabu, da grundholdningen måske er, at skilsmisse er den forkerte udvej. Her har vi, som ledere en vigtig opgave i at være åbne omkring skilsmisse, være tilgængelige for skilsmissebarnets mange spørgsmål, spørge ind til hvordan det enkelte

barn har det osv. Der er som regel ikke mange "vindere" i et skilsmisseforløb og vi skal øve os i ikke at sætte os til herre over, hvilken løsning det enkelte menneske træffer i sit liv. Det er en sag mellem Gud og de indblandede parter.

Hvis I vil fordybe jer mere i ægteskab, familieliv og skilsmisse, kan I finde uddybende beskrivelse i undervisningsmaterialet "Jeg er køn": [Link til det fulde materiale](#)



Teksten
under lup

Dagens tekst fortæller, at Gud vil, at en mand og en kvinde forlader deres barndoms-familie og stifter en ny familie. I teksten står kun "manden", da det ifølge traditionen var en selvfølge, at kvinden forlod sin familie. Manden og kvinden binder sig til hinanden og bliver ét kød/et-individ, som betyder "en udelelighed". Det er en hentydning til den fysiske forening ved sex. Samlingen handler om den første familie på jorden – med ligeheder og forskelle til de familiemønstre, vi ser i dag. Bibelens udgangspunkt er, at ægteskabet er Guds gode ramme for et parforhold og for familielivet, men virkeligheden er, at mange børn ikke lever under samme tag med begge forældre, da forældrene kan være døde, fraskilte eller lever i et forhold med partnere af samme køn.

Vær opmærksom på i gennemgangen af emnet, at det kan være sårbart ikke at leve i en traditionel kernefamilie eller hvis barnet er i en familie, hvor der ikke

er rart og trygt at være. Ligeledes kan det barn, der lever i en skilsmissefamilie opleve, at det er det bedste, der er sket, at mor og far flyttede fra hinanden. Nutidens mange familiemønstre giver udfordringer – også i børnehøjde, og vi må derfor altid huske, at omtale alle familiemønstre med respekt.

Vær særlig opmærksom på børn fra skilsmissefamilier, børn der har mistet en forælder eller familier med forældre af samme køn, når dagens emne formidles. Vær ligeledes opmærksom på børn, der mistrives i den familieform, de er i.

Inspiration til tekstformidling



Icebreaker

Familieleg (Leges som Frugtsalat): Alle sidder på en stol i en rundkreds og får tildelt en titel: Bedstemor, bedstefar, moster, onkel, far, mor, søn, datter. Der vælges én, som ikke har en plads og som stiller sig i midten. Vedkommende vælger, hvem der skal bytte plads ved at sige en titel, og når alle med den titel forlader deres pladser, skal vedkommende hurtig finde en tom plads. Hvis det lykkes, er det en ny, der er i midten. Når alle skal bytte plads, siger man "Hele familien".



Tekst og pointer

1

Gud opfandt familien

Aktivitet: (Udvælg én eller flere af idéerne)
1. Hurtige hindbærsmutter: Mariekiks lægges parvis sammen med en teske hindbærmarmelade, pyntes med glasur og tivolikrymmel. (Brug evt. lagkager hvor der udstikkes små bunde i stedet). Ligesom top og bund (de voksne) omkranser det i midten (børnene), er det forældres opgave passe på børnene/familien og ikke omvendt.

2. Fangeleg med makker. Én deltager ud nævnes til at være fanger. De resterende deltagere finder sammen to og to. De to er nu makker, men de skal ikke løbe sammen. Når fangeren fanger én, skal den, der er fanget, stå stille. Den eneste, der kan befri ham/hende, er makkeren, som befrier ved at røre vedkommende. Makkerparret er som et familiebånd, hvor man hjælper hinanden, både når det er svært, og når det er sjovt.

Vi har alle sammen en familie. Tænk det er Guds idé, at det skulle være sådan. Da Adam var blevet skabt sagde Gud: Det er ikke godt, at mennesket er alene. Jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham" (1 Mos 1,18). Derefter blev Eva skabt. Guds plan var, at mennesker skulle vælge én at leve sammen med og love hinanden, at de ville holde sammen og hjælpe hinanden. De skulle indgå ægteskab, som er den ramme, Gud har sat om familien. Gud sagde, de skulle passe på jorden og alt det skabte, og selv skabe en familie.

De skulle få børn, som kunne få børn, så der til sidst boede mennesker på hele jorden. Adam gik derfor i gang med at dyrke jorden og Eva fødte først Kain, dernæst Abel og flere børn, både drenge og piger, kom til (1 Mos 5,1-5). Eva var den første mor og Adam den første far.

De blev sammen den første familie på jorden. De skulle opdrage og hjælpe deres børn godt i gang med livet, og sådan er det stadig for forældre. Voksne skal hjælpe børn, og derfor opfandt Gud familien. Siden Adam og Eva er der kommet millioner af mødre, fædre og familier. Der er også kommet andre måder, hvorpå man er familie i dag. Nævn andre familieformer end den traditionelle kernefamilie.

- *Tal om hvilke opgaver eller roller de voksne i familien har.*
- *Tal om, hvad juniorerne elsker aller mest ved deres egen familie.*
- *Tal om, hvordan en familie kan se ud i Danmark.*

2

Kaos i familien

Aktivitet: (Udvælg én eller flere af idéerne)
1. Leg "To mand frem for en enke" eller anden fangeleg, hvor det gælder om at holde sammen to og to. Selvom vi er sat

til at holde sammen, kan sammenholdet gå i stykker. Sådan er det også i en familie.

2. Leg vendespil, hvor du har fjernet nogle af kortene, så spillet ikke kan gå op, dog uden at juniorerne opdager det. Lad dem opleve, hvor dumt og irriterende det er, når en god løsning ikke kan findes.

Hvor mennesker er, opstår kaos. Sådan var det også hos de første søskende på jorden: Kain og Abel. De var meget forskellige. Kain kunne lide at dyrke jorden, og Abel var fårehyrde, da han var glad for dyrene. De to brødre var ikke altid så gode venner, hvilket sikkert alle søskende kender. Nogle bliver uvenner, og man må arbejde hårdt for at blive gode venner igen, sige undskyld og finde nye løsninger. I Adam og Evas familie gik det helt galt. Kain blev så misundelig og vred, at han til sidst slog sin bror Abel ihjel (1 Mos 4,8). Så galt går det heldigvis sjældent, men alle kender til indbyrdes "krig", skænderi, drillerier, dumme ord osv. så venskabet går i stykker for en tid, selv i den bedste familie. Det kan ske mellem børn og voksne eller mellem de voksne indbyrdes. Måske bliver man så vrede på hinanden, at det ikke er rart at være i familien. De voksne bliver måske uenige om mange ting. De råber og skælder hinanden ud og løsningen for nogle bliver, at de bliver skilt og flytter fra hinanden, hvilket aldrig er sjovt for nogen. Bagefter må børnene på skift være hos deres forældre, nye voksne kommer måske til og ens hjem bliver ændret. Men selvom opbrud i familien ikke er Guds idé eller tanke, hjælper han alligevel mennesker med at finde ud af, hvordan de og deres børn, kommer godt videre i deres liv, hvis man ønsker hans hjælp.

Bemærk, at hjemmet også kan ændres og blive kaotisk, hvis en forælder rammes af sygdom eller måske ligefrem dør. Fortæl, at midt i alt det kaos, er Gud også nær.

- *Tal om, hvordan det er at være i en familie med forskellige slags kaos.*
- *Tal om hvordan det er at være i en familie, når man skal være sammen på en ny måde.*
- *Tal om, hvordan det er, når juniorer har to hjem. Hvilke ulemper og fordele er der ved det?*

3 Gud i familien

Aktivitet: (Udvælg én eller flere af idéerne)

1. Tegn din egen familie, gerne som tændstikmænd. Lad hvert familiemedlem have noget i hånden, som siger noget om dem, fx noget de ofte gør, eller noget de godt kan lide. Vis din familie til de andre.
2. Familien nu og i gamle dage. Inviter en forælder eller bedsteforælder til at komme og fortælle om familielivet i deres barndom. Gerne nogle fra forskellige familieformer, hvis I har mulighed for det. Formuler spørgsmål - evt. sammen med børnene på forhånd fx hvordan man boede, hvem der havde arbejde, hvor meget børnene gik i skole, hvad man spiste osv. Lad også børnene stille spørgsmål undervejs, så der bliver en dialog med gæsten.

Gud vil gerne være i alle slags familier, og han elsker alle både voksne og børn. Det gør han, uanset om man tror på ham eller ej. I nogle familier er der voksne, der tror på Gud, og i andre familier er det børnene, der tror. Gud er jo usynlig, så vi kan ikke se, at han også er derhjemme. Men han er lige så meget der, som han er i kirken eller klubben. Det betyder, at Gud kender både voksne og børn. Han ved hvordan, det er at bo hjemme hos os, og han ønsker det bedste for os. I nogle familier beder man bordbøn eller aftenbøn sammen. Der kan man takke Gud for maden, eller man kan bede for de ting, man tænker på. Gud hører bønnen, uanset om man siger noget højt sammen, eller det bare er noget, man tænker inde i sit hoved. Han hører efter, uanset om det er børn eller voksne, der beder. Hvis man gerne vil blive mindet om, at Gud er der, kan man evt. hænge dagens bibelvers op derhjemme. Nogle har også en bibel, et kors, tegninger eller billeder, som gør, man kommer i tanke om Gud, når man

kigger på dem. Der er også mange sange, der handler om Gud, som man kan finde på den musiktjeneste, man bruger i familien. På den måde kan Gud også sige noget til os derhjemme. Han kan tale gennem sange, gennem tanker han giver os, når vi beder, eller når vi læser bibelhistorie.

- *Tal om, hvad det betyder, at Gud elsker alle, uanset om de tror eller ej.*
- *Tal om, hvad man kan bede til Gud om.*
- *Tal om, hvor man kan være sammen med Gud. Er der mon steder, hvor det er bedre end andre?*



Bibelvers med aktivitet

Dagens bibelvers:

"Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham" (2 Mos 2,18).

Aktivitet:

1. Find verset i Bibelen og lad juniorerne læse det højt for hinanden to og to.
2. Alene eller hver for sig. Del en tavle eller et stort ark papir i to og skriv "alene" i den ene side og "sammen" i den anden. Lad juniorerne hjælpe hinanden med at nævne fordele og ulemper ved begge dele. Når juniorerne har fundet 5 punkter til hver siges bibelverset.
3. Deltagerne får huskeordet (Se hjælpemiddel)



Bøn og kreativitet

Bøn: Kære Gud tak for vores familie. Tak fordi du er sammen med os, når vi er derhjemme. Tak for det gode, der er i vores familie. Vil du hjælpe os, når det er svært at være i vores familie. Giv os altid voksne, der holder af os og hjælp os at få gode oplevelser sammen.

Kreativ bedeform:

Lad juniorerne lave et simpelt stamtræ med deres familie. Print et ark til hver (se hjælpemiddel). Skriv navnene på familiemedlemmer i boblerne. Derved synliggøres, hvem vi er i familie med, og hvem vi kan bede og takke for. Brug stamtræet, som takkebøn og lad juniorerne tage det med hjem i familien til brug i familie-bønnen. Hjælp de juniorer, der ikke har troende forældre til, hvordan de selv kan bede for deres familie.



Sange

Find sange til emnet ud fra jeres normale sangvalg. Brug stikord som: familie, at høre sammen, fællesskab, forældre, børn og voksne eller lign.



Samtale i grupper

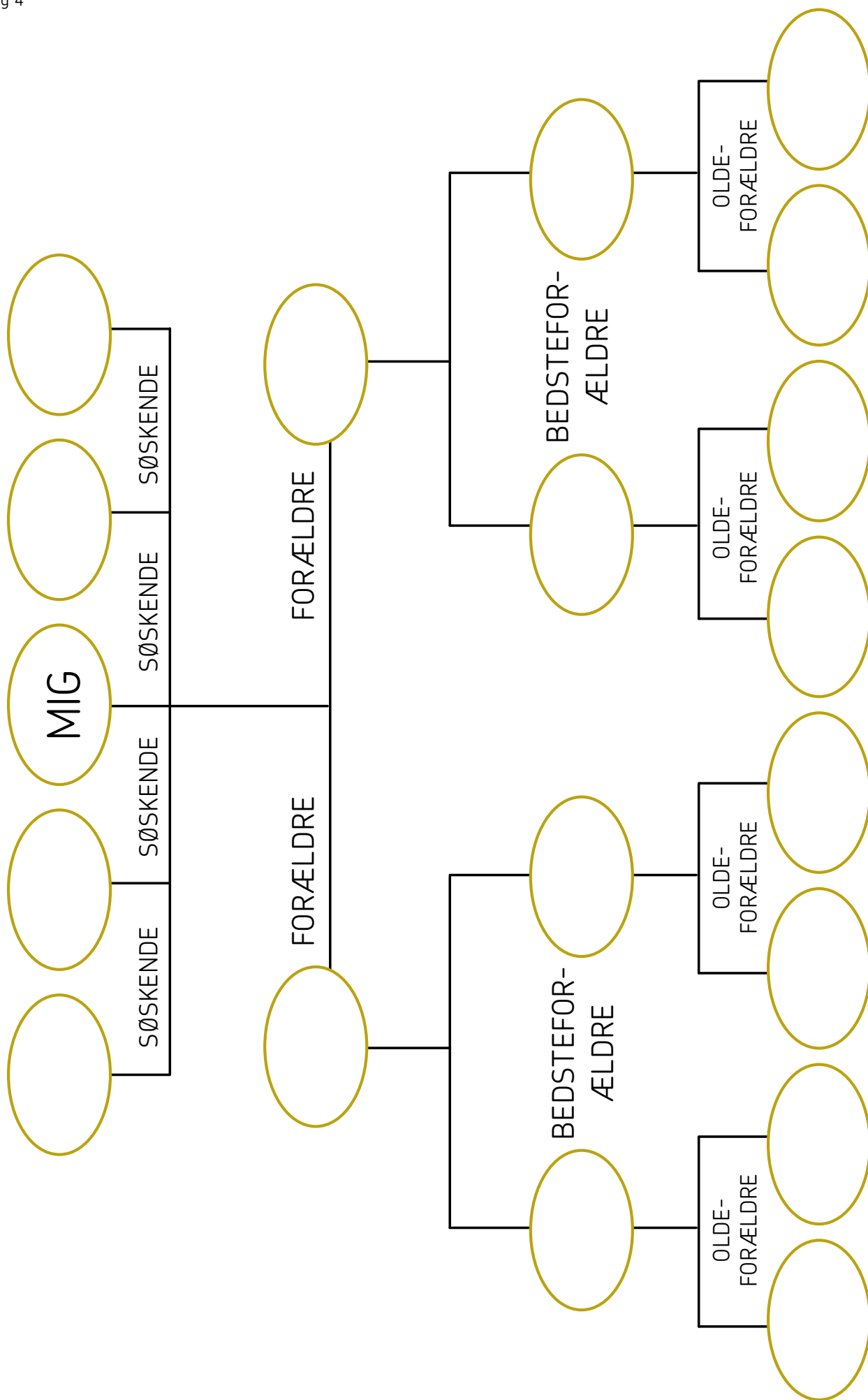
Giv tid til deltagerens spørgsmål. Supplér eventuelt med følgende:

- Hvad er en familie?
- Hvorfor bliver nogle voksne gift?
- Hvorfor er der nogle, der bliver skilt?
- Hvad kan du bedst lide ved din egen familie?
- Hvorfor kan man tænke: "Bare min familie var anderledes, end den er"?
- Hvordan kan man være sammen med Gud derhjemme?



Hjælpemidler

- Stamtræ.
- Bibelvers - Klipark til uddeling.
- Jegerkøn.dk ([Seksualundervisning til skoler](http://Seksualundervisning.til.skoler/)).



HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)

HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)

HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)

HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)

HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)

HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)

HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)

HUSKEVERS



”Det er ikke godt at mennesket er alene, jeg vil skabe en hjælper, der svarer til ham.”

(2 Mos 2,18)